

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Погоджено:
Протокол засідання педагогічної
ради ЖМЦНТТУМ № 16
від "27" травня 2015 р.

Затверджено:
Наказ управління освіти
Житомирської міської ради № 349
від "27" серпня 2015 р.

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-технічного профілю

«Юний дизайнер»

Автор: Кумечко Ірина Валентинівна,
керівник гуртка «Юний дизайнер»

Місце роботи: Житомирський міський
центр науково-технічної
творчості учнівської молоді

Адреса: ЖМЦНТТУМ, вул. Пушкінська, 19,
м. Житомир, 10014

Пояснювальна записка

Зародження дизайну як самостійної професійної діяльності пов'язано з розвитком масового виробництва, технологій, прикладних наук. Його історія багатогранна і включає факти з галузі архітектури, техніки, образотворчого мистецтва, теорії знакових систем, соціології, культурології, проблем комунікації, реклами і маркетингу, функціонального аналізу та ергономіки.

Елементи дизайну зустрічаються в різних видах діяльності людини: від дизайну зачіски - до інженерного дизайну, від дизайну декорацій - до дизайну кондитерських виробів, від фітодизайну та ландшафтного дизайну - до дизайну середовища і навіть ТВ-дизайну. Ми часто чуємо словосполучення: «дизайнерський одяг», «дизайнерські меблі», «дизайнерський світильник» тощо.

Дизайн став модною професією, оскільки ряд поколінь творчих особистостей зробили його привабливим, продемонстрували можливості дизайнерів в організації життя та розвитку культури.

В останні роки все більше учнів виявляють бажання опанувати азами дизайнерської справи в позаурочний час.

Актуальність програми «Юний дизайнер» зумовлена її практичною значимістю. Діти можуть застосовувати отримані знання і досвід в подальшому житті. Керівник гуртка повинен сприяти активності вихованців при втіленні їх власних творчих фантазій, розвитку дитячої обдарованості.

Метою даної програми є розвиток творчого потенціалу дитини, прагнення до самовдосконалення і самореалізації.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

- *пізнавальної*, що забезпечує ознайомлення з поняттями та знаннями, які стосуються образотворчого мистецтва та мистецтва дизайну;
- *практичної*, що сприяє оволодінню навичками живопису, графіки, конструювання, скульптури, мистецтва декору;
- *творчої*, що забезпечує формуванню творчих здібностей, спостережливості, відчуття масштабу, кольору та пропорцій, художньо-образного сприйняття побаченого та його творчого відображення засобами мистецтва, варіативності та асоціативності;
- *соціальної*, що сприяє вихованню дбайливого, шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формуванню естетичного смаку.

З Важливим етапом навчання є вивчення вихованцями видів, жанрів і специфіки художнього образу, знайомство їх із синтезом мистецтв і засобами художньої виразності, засвоєння різноманітних технічних прийомів створення художніх робіт. Вихованці опановують ускладнення палітри кольорів, створення загальної гами творчої роботи та передавання фактури

предметів різними засобами. Разом із вирішенням колористичних завдань, вихованці засвоюють композиційні прийоми та способи композиційної організації площини, вивчають закони перспективи.

Залучення гуртківців до розуміння змісту та сутності мистецтва здійснюється шляхом особистісно-емоційного сприйняття художньої інформації. Саме через це досягається духовно-моральне й естетичне виховання дітей, пробудження в їх душі почуттів добра, краси, гармонії, чуйності.

В реалізації даної програми беруть участь діти віком 6-15 років.

Програма основного рівня розрахована на два роки навчання.

Залежно від рівня підготовки учнів та їх завантаженості: перший рік навчання - 144 (216) год., другий – 216 год., відповідно по чотири та шість годин на тиждень. Кількісний склад груп 10 -15 учнів.

Протягом двох років навчання у гуртку, вихованці реалізують свої можливості, розширюють кругозір в сфері художньої творчості, вчать спілкуватися та поважати працю вчителя, своїх товаришів-гуртківців.

Навчання за пропонованою програмою передбачає засвоєння основних тем: простір, об'єм, форма, колір і закони композиції. Значна частина занять присвячується використанню кольору, як засобу гармонізації форми та художньої виразності. Велика увага приділяється вивченню сучасних дизайнерських прийомів та технологій та створення авторських дизайнерських виробів.

На заняттях живопису вихованці працюють у жанрах натюрморту, пейзажу та портрету. Обов'язковою є робота на пленері – малювання тварин і рослин із натури, відтворення стану природи у пейзажах і натюрмортах.

Головним досягненням навчання є розвиток у дітей внутрішньої культури, творчої активності, навичок самооцінки та самоконтролю, пізнавального інтересу до історії та культури рідного краю, виховання духовності і моральності, патріотизму, шанобливого ставлення до природи.

Основними методами діагностики передбачуваних результатів є опитування, тестування дітей, екскурсії до музеїв, відвідування виставок декоративно-прикладного мистецтва з метою пробудження у них творчих ідей.

Основними формами контролю отриманих результатів є самостійна та колективна робота гуртківців; перевірка теоретичних знань методом опитування, бесід, дискусій; проведення виставок дитячих робіт; конкурсів і змагань на визначення кращих виробів.

У програмі передбачено індивідуальну роботу з вихованцями згідно Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, яке затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11. 08. 2004, №651.

Програма є орієнтовною, а тому керівник колективу може вносити до її змісту зміни та доповнення, плануючи свою роботу з урахуванням інтересів гуртківців, стану матеріально-технічної бази закладу. Кількість годин та їхній розподіл за темами програми також є орієнтовним. Керівник колективу може сам визначати доцільність такого розподілу і вносити до програми відповідні корективи.

Орієнтовний навчально-тематичний план

(перший рік навчання) варіант 1

№ з\п	Тема	Кількість годин		
		Всього	Теорія	Практика
1	Вступне заняття	2	2	-
2	Поняття про дизайн та діяльність дизайнера	4	4	-
3	Малюнок – основа діяльності дизайнера	46	4	42
4	Композиція	20	3	17
5	Основи макетування	12	2	10
6	Дизайн в поліграфії	10	2	8
7	Дизайн предметів побуту та сувенірів	30	4	26
8	Дизайн середовища	18	2	16
9	Екскурсії, виставки	2	2	-
	Всього	144	25	119

Орієнтовний навчально-тематичний план

(перший рік навчання) варіант 2

№ з\п	Тема	Кількість годин		
		Всього	Теорія	Практика
1	Вступне заняття	2	2	-
2	Поняття про дизайн та діяльність дизайнера	6	6	-
3	Малюнок – основа діяльності дизайнера	46	4	42
4	Композиція	40	10	30
5	Основи макетування	28	8	20
6	Дизайн в поліграфії	28	8	20
7	Дизайн предметів побуту та сувенірів	30	4	26
8	Дизайн середовища	28	8	20
9	Екскурсії, виставки	8	8	-
	Всього	216	58	158

Зміст програми

1. Вступне заняття

Організаційні питання. Знайомство з групою. Програма роботи гуртка. Правила техніки безпеки, при роботі з ріжучими та колючими інструментами. Демонстрація виробів, передбачуваних програмою.

2. Поняття про дизайн та діяльність дизайнера

Історичні відомості про дизайн. Основні поняття дизайну: зручно, надійно, дешево, гарно, економічно. Робоче місце дизайнера, інструмент і матеріали, які використовують дизайнери. Ознайомлення з творчим доробком відомих дизайнерів: Архімеда, Леонардо да Вінчі, Кристофера Дресера, Ейфеля, Джона Рескина та ін.

3. Малюнок – основа діяльності дизайнера

Теорія: Малюнок – основа діяльності дизайнера. Мистецтво малювання. Кольори, які нас оточують «Кольоровий світ». Основні кольори. Можливості та символіка кольору. Симетрія, як засіб гармонізації форми. Силует. Можливості силуетної форми. Види ліній, їхні напрями. Розташування зображень предметів на аркуші.

Практика: Вправи «докресли малюнок». Малювання звірів, птахів, риб. Малювання дерев, квітів та інших рослин. Малювання овочів та фруктів в стилі декоративізм. Малювання явищ природи.

4. Композиція

Теорія: Закони композиції. Станкова композиція. Розташування елементів на площині. Образ людини в композиції. Декоративна композиція. Види декоративно-прикладного мистецтва.

Практика: Станкова композиція. Малювання за темами: «Дари осені», «Цирк», «Кольорові будиночки». Декоративна композиція за темами: «Панно з квітами», «Хустка з орнаментом».

5. Основи макетування

Теорія: Поняття «макет». Матеріали та інструменти, що використовуються в макетуванні. Основні види макетів та особливості їх виготовлення.

Практика: Виконання макетів – ілюстрацій до казок та літературних творів.

6. Дизайн в поліграфії

Теорія: Історія розвитку. Дизайн книг та листівок. Закони оформлення. Сучасна листівка в Україні. Ілюстрації.

Практика: Виготовлення ілюстрацій до творів, макетів обкладинок книг та листівок в різних техніках.

7. Дизайн предметів побуту та сувенірів

Теорія: Предмети побуту, їхнє призначення. Основні види оздоблення предметів побуту. Поняття «сувенір». Види сувенірів. Оформлення подарунків.

Практика: розробка ескізу, виконання предмету побуту (пап'є-маше, пластилін, старі предмети). Декорування свого виробу. Виготовлення прикрас, масок, подарунків.

8. Дизайн середовища

Теорія: Мистецтво архітектури. Гармонія архітектури, природи і людини. Поняття «ергономіка». Оформлення простору.

Практика: виконання в техніці паперова пластика, та вторинне використання предметів побуту (сірникові коробки, пластикові пляшки та інше).

9. Екскурсії, виставки

Екскурсії. Відвідування виставок образотворчого мистецтва, музеїв .

Орієнтований навчально-тематичний план (другий рік навчання)

№ з\п	Тема	Кількість годин		
		Всього	Теорія	Практика
1	Вступне заняття	2	2	-
2	Види дизайну	20	2	18
3	Живопис	52	4	48
4	Графіка	24	4	20
5	Композиція	32	4	28
6	Основи макетування	22	2	20
7	Дизайн предметів побуту та сувенірів	30	2	28
8	Дизайн середовища	20	4	16
9	Вихід на пленер	10	-	10
10	Екскурсії, виставки	4	4	-
	Всього	216	28	188

Зміст програми

1. Вступне заняття

Організаційні питання. Знайомство з групою. Програма роботи гуртка. Правила техніки безпеки, при роботі з ріжучими та колючими інструментами. Демонстрація виробів, передбачуваних програмою.

2. Види дизайну

Теорія. Основні види дизайну. Індустріальний дизайн. Графічний дизайн. Дизайн середовища. Дизайн одягу.

Практика: розробка ескізів квартир, ландшафту, одягу; виготовлення листівок.

3. Живопис

Теорія: Поняття «Живопис». Види живопису. Засоби художньої виразності у живописі. Закономірності кольорового кола. Основні й похідні кольори. Тепла і холодна кольорові гами. Чотири кольорових типи: весна, літо, осінь, зима. Техніки живопису. Основні жанри живопису. Використання кольорів у дизайні. Колір в житті людини.

Практика: Виконання живописних робіт в різних жанрах: натюрморт, пейзаж, портрет. Використання 4 кольорових типів в інтер'єрі.

4. Графіка

Теорія: Лінія, пряма, крапка. Формування графічних навичок. Світло, напівтінь, тінь. Передача об'єму предметів. Перспектива. Графіка і графічний дизайн. Дизайн книг.

Практика: Графічні роботи за темами: «Флора і фауна», «Які бувають дерева?», «Морські мешканці», «Чарівні будиночки». Виготовлення ескізів оформлення книг.

5. Композиція

Теорія: Відповідність форми змісту твору. Пошук оптимального композиційного задуму шляхом варіативного компоновання. Використання зібраного допоміжного матеріалу для виконання композиції. Осмислений вибір художніх матеріалів та технік виконання відповідно до композиційного задуму.

Практика: Створення композицій за враженням та уявою («Літо», «Розваги», «Свято», «Домашній улюбленець», «Подорож до Африки» тощо).

6. Основи макетування

Теорія: Поняття «макет». Матеріали та інструменти, що використовуються в макетуванні. Основні види макетів та особливості їх виготовлення. Перетворення реалістичної форми зображення у декоративну. Стилізація. Спрощення форми.

Практика: Виконання макетів житлових кімнат, куточків відпочинку.

7. Дизайн предметів побуту та сувенірів

Теорія: Ознайомлення з сучасними техніками та матеріалами, що використовуються в дизайні.

Практика: виготовлення предметів побуту в техніці пап'є-маше, цикл робіт «Нове життя старих речей». Декорування готових виробів. Виготовлення прикрас, масок, подарунків.

8. Дизайн середовища

Теорія: Поняття «ландшафтний дизайн», його своєрідність по відношенню до традиційного садово-паркового мистецтва та ландшафтної архітектури. Особливості дизайну виставкових експозицій - святкового оформлення середовища життєдіяльності.

Практика: виготовлення макетів садиби, парку (колективна робота), виготовлення декоративних елементів для оформлення свят.

9. Вихід на пленер

Малювання живої природи з натури (тварин та рослин). Відтворення стану природи у пейзажах.

10. Екскурсії, виставки

Екскурсії. Відвідування виставок образотворчого мистецтва, музеїв.

Прогнозований результат

Після закінчення навчання вихованці

повинні знати:

- основні поняття про творчу діяльність дизайнера, матеріали та інструменти
- основні поняття дизайну
- основні види дизайну
- види малюнків
- основні кольори та їхні особливості
- прийоми розташування предметів на площині
- способи відтворення простих предметів
- способи передавання будови, пропорцій, форми, об'єму предметів
- способи передавання форми та об'єму предметів засобами світлотіні з урахуванням тональних відношень
- правила виконання художніх робіт із матеріалів різних видів
- закони композиції
- пропорції будови людського тіла

- основні види образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва
- послідовність роботи в різних пластичних техніках
- послідовність виготовлення та оздоблення виробів
- правила та прийоми безпечної роботи з різними матеріалами та інструментами.

повинні вміти:

- сприймати малюнок як основу усіх видів образотворчого мистецтва
- виконувати шаблони, ескізи та користуватися ними
- сприймати різноманітність форм та кольорів
- на базі основних кольорів утворювати відтінки
- передавати кольорами настроїв
- використовувати у роботі основні закони композиції
- користуватися законами лінійної перспективи
- володіти різними видами розпису;
- зображувати прості предмети
- самостійно добирати матеріали та інструменти залежно від форми та призначення виробу
- виготовляти вироби з різних матеріалів
- володіти прийомами обробки матеріалів
- аналізувати виготовлені роботи
- дотримуватися правил та прийомів безпечної роботи з різними матеріалами та інструментами.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ
ГУРТКА «ЮНІЙ ДИЗАЙНЕР»

Основне обладнання	Кількість
Інструменти	
Пензлі	15 наборів
Ножиці	15 шт.
Лінійки дерев'яні	15 шт.
Лінійки металеві	5 шт.
Ніж канцелярський	15 шт.
Обладнання	
Комп'ютер	1
Принтер для кольорового друку	1
Термолобзик	1
Пістолет клейовий	2 шт.
Мольберти	5 шт.
Матеріали	
Олівці прості	15 наборів
Олівці кольорові	15 наборів
Фарби гуашеві	15 наборів
Фарби акварельні	15 набрів
Фарби акварельні	5 наборів
Папір для малювання	15 наборів
Папір кольоровий	15 наборів
Папір креслярський	15 наборів
Картон білий	15 наборів
Картон кольоровий	15 наборів
Пінопласт	15 шт.
Пластилін скульптурний	5 кг.

Список використаної літератури

1. Ананьєва Е. , Євсєєва Т. Ляльки світу. - «Аванта», 2005 р.
2. Волинський Л. Сім днів. Земне дерево життя. – Видавництво: Дитяча література, 1971 р.
3. Єгорова Н. Стиль в інтер'єрі. – Видавництво: Український Медіа Холдінг, 2010 р.
4. Кільпе Т., Мельнікова Н. Про інтер'єр. – Видавництво: Освіта, 1976 р.
5. Кончін Е. Ці несповідимі долі. – Видавництво: Освіта, 1990 р.
6. Кузіп В.С. Психологія. – Видавництво: Вища школа, 1992 р.
7. Михайлов СМ. История дизайна. М., 2000. Т. 1. Гл. 2.1., 2.2
8. Претте М.К. Творчість і відображення. Т.2. Переклад з італійської мови Махової А.Б.- М., 1985 р.
9. Рунге В.Ф., Сеньковський В.В. Основы теории и методологии дизайна.- М., 2000
- 10.Русакова А., Євсєєва Т., Тихомиров С. Ювелірні вироби. – «Аванта», 2008 р
- 11.Рутенбург В.І. Титани відродження. – Видавництво: Наука, 1976 р.
- 12.Сарабьянов Д.В. Модерн. История стиля.- М., 2001.
- 13.Стивен А. Путеводитель по стилю «Движение искусств и ремесел».- М., 2001
- 14.Соловьев Ю.Б., Сидоренко В.Ф., Кузьмичев Л.А. и др. Методика художественного конструирования.- М., 1983.
- 15.ХолмянскийЛ.М., Щипаное А.С. Дизайн. М., 1985
- 16.Холмянський Л.М. Дизайн. – Видавництво: Освіта, 1985 р.
- 17.Хорест Фішер-Уліс. Нові можливості мансарди. Серія євродизайн. - М., 2000
18. 100 дизайнерів Запада. - М., 1994.